

YÜCELİĞİ ALLAH KATINDA ARAYIN!*

Eüzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-âlemîn... Alâ-küllü hâlin ve fî külli hîn... Nahmedühû bi-cemîi mehâmidih... Lehü'l-hamdü kemâ yenbağî li-celâli vechihî ve li-azîmi sultânih... Ve's-salâtü ve'sselâmü alâ-seyyidinâ ve senedinâ ve mededinâ muhammedini'lmustafe'l-mahmûdü'l-emîn... Ve âlihî ve sahibihî ecmaîn... Ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ-yevmi'd-dîn...

Emmâ ba'dü, fa'lemû eyyühe'l-ihvân... Feinne efdale'l-hadîsi kitâbu'llâh... Ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llâhu teâlâ aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesetin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin ve sâhibehâ fi'n-nâr... Ve bi's-senedi's-sahîhi'l-muttasılı ile'n-nebiyyi salla'llâhu aleyhi ve selleme ennehû kâl:

*إِبْتَغُوا الرِّفْعَةَ عِنْدَ اللَّهِ قِيلَ وَمَا هِيَ يَا رَسُولَ اللَّهِ
قَالَ تَحَلَّمْ عَمَّنْ جَهَلَ عَلَيْكَ وَتُعْطَى مِنْ حَرَمِكَ*

(عد. عن ابن عمر)

RE. 6/9 (*İbteğü'r-rif'ate inda'llâh. Kîle: Vemâ hiye yâ rasûla'llâh? Kâle: Tehallemu ammen cehile aleyke, ve tu'tî men haramke.*)

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

Sadaka rasûlü'llâh, fî mâ kâl, ev kemâ kâl.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin selâmı, rahmeti, bereketi üzerinize olsun... Rabbimiz saadet-i dâreyne cümlelerinizi nail eylesin...

Peygamber Efendimiz Muhammed-i Mustafa SAS Hazretleri'nin mübârek hadîs-i şerîflerinden bir demet okuyup, dinleyip; tefeyyüz etmek, dinimizi iyi öğrenmek, inceliklerine âşina olmak, Peygamber Efendimiz'in âdâbı ile edeplenmek niyeti ile hadîs-i şerîfleri okuyoruz.

Bu hadîs-i şerîflerin okunmasına ve izah edilmesine başla mazdan önce, Peygamber Efendimiz Muhammed-i Mustafâ Hazretleri'ne bağlılığımızın, sevgimizin, saygımızın, bir nişanesi olmak ve rûh-ı pâkine takdim kılınmak üzere; ve onun cümle âlinin, ashabının, etbâının, ahababının ruhlarına hediye olmak üzere; sâir enbiyâ ve mürselîn ve cümle evliyâullah ve mukarrabînin ruhlarına ve hâsseten Ümmet-i Muhammed'in müşidleri olan ulemâ-i muhakkikîn verese-i nebî sâdât ve meşâyih-i turuk-ı âliyyemizin ruhlarına hediye olsun diye;

Bu hadîs-i şerifleri bize kadar nakil ve rivayet eylemiş bulunan bütün hadis alimlerinin ve râvilerin ruhlarına; ve eseri te'lif eylemiş olan Gümüşhaneli Ahmed Ziyâüddin Hocamız'ın ve kendisinden feyiz aldığımız Hocamız Muhammed Zâhid-i Bursevî'nin ruhlarına hediye olsun diye;

Bu beldeleri fetheden fatihlerin, Fâtih Sultan Mehmed Hanın, şehidlerin, gazilerin, mücahidlerin ruhlarına hediye olsun diye; bu

beldeyi düşmanlardan korumuş ve temizlemiş olan mübareklerin ruhlarına hediye olsun diye;

Cümle hayır ve hasenât sahiplerinin ve bilhassa içinde toplanıp, ibadet edip hadis-i şerifleri okuduğumuz şu caminin bânîsi İskender Paşa Hazretleri'nin ve tekrar tekrar tamir ve tevsi eyleyenlerin kendilerinin ve geçmişlerinin ruhları için;

Uzaktan ve yakından bu hadîs-i şerîfleri dinlemek üzere gelmiş olan siz mübarek kardeşlerimizin ahirete göçmüş bütün sevdiklerinin ve yakınlarının ruhları için;

Biz yaşayan müslümanların da Rabbimizin rızasına uygun ömür sürüp, sünnet-i seniyye-yi Nebvî'ye temessük eyleyip, Kur'ân-ı Kerîm'in yolunda yürüyüp, Rabbimizin rızasına vâsıl olup, cennetiyle ve cemâliyle müşerref olmamız için bir *Fâtîha*, üç *İhlâs- ı Şerîf* okuyalım, öyle başlayalım, buyurun!

a. Yüksekliği Allah İndinde Arayın!

Mukaddimedede Arapça metnini okuduğum hadis-i şerif, *Râmûzü'l-Ehâdîs* isimli hadis kitabının 6. sayfasındaki 9. hadis-i şeriftir. Metinlerini merak edenler, daha derin bilgileri araştırmak isteyenler bu sayfayı da not etsinler, hatırlarında bulunsun.

Abdullah ibn-i Ömer RA'dan rivayet edildiğine göre, Peygamber SAS Efendimiz buyurmuş ki:¹

¹ İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.VII, s.96; Abdullah ibn-i Ömer A'dan.

Ebû Nuaym, *Ahbâr-ı İsfahan*, c.II, s.298, no:545; Ebû Eyyûb el-Ensârî RA'dan.

إِبْتِغُوا الرِّفْعَةَ عِنْدَ اللَّهِ قِيلَ وَمَا هِيَ يَا رَسُولَ اللَّهِ
قَالَ تَحْلُمُ عَمَّنْ جَهَلَ عَلَيْكَ وَتُعْطِي مَنْ حَرَمَكَ
وَتَصِلُ مَنْ قَطَعَكَ

(عد. عن ابن عمر)

RE. 6/9 (*İbtegu'r-rif'ate inda'llàh. Kîle: Vemâ hiye yâ rasûla'llàh? Kàle: Tehallemu ammen cehile aleyke, ve tu'tî men haramake, ve tasilu men kataake.*)

(*İbtegu'r-rif'ate inda'llàhi*) “Yüceliği, yüksekliği, rif'atı, izzeti, kıymeti Allah'tan bekleyiniz. Allah'ın indinden umunuz, orada arayınız!”

Allah sevsin, Allah yükseltsin, Allah sizi aziz kılsın. İnsanlar kıymetinizi bilmiş bilmemiş pek mühim değil, demek gibi oluyor. Ama;

“—Yüksekliği, yüceliği, yüksek mertebe sahibi olmayı Allah indinden isteyiniz, orada arayınız.” deyince, “Bunun mânası ne demek?” diye sahâbe-i kirâm tereddüt etmişler.

İçlerinden birisi demiş ki, denildi ki:

(*Vemâ hiye yâ rasûla'llàhi*) “Nasıl olacak? Allah'ın indinde aziz olmayı, yüksek, kıymetli olmayı, mevki makam sahibi olmayı, Allah'ın yanında kıymetli olmayı isteyeceğiz ama bu nasıl olacak? Nasıl yapalım, çaresi nedir, yolu

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.131, n:5828; Câmiü's-Sağîr, c.I, s.4, no:43; Câmiü'l-Ehâdîs, c.I, s.77, no:103.

nedir?.." diye sormuşlar.

(Kàle) Peygamber SAS Hazretleri cevabında buyurmuş ki;

1. (*Tahlemu ammen cehile aleyke*) "Sana karşı saygısızlık gösteren cahillik eden, senin kadrini kıymetini bilmeyen, seni üzen, senin kalbini kıran, sana layık olmayan muameleyi yapan kimseye hilm ile muamele edersin, halim, halim selim davranırsın. Şiddetli davranmazsın, hemen cezalandırmaya geçmezsin, karşılık vermeye geçmezsin!"

2. (*Ve tu'tî men haramake*) "Sana vermeyen, senden esirgeyen, senden sakınan, kıskanan sana lazım olan şeyi vermeyen, yapması gereken yardımı yapmayan insana da aksine sen yardım yaparsın, verirsin, ihsan, ikram edersin. O sana ikram etmiyor, sen ona ikram edersin. O sana vermiyor, sen ona verirsin! Bu tarzda, budur."

3. (*Ve tasilü men kataake*) "Seninle alâkayı koparana sen münâsebetlerini devam ettirirsin, ahbaplığını kesmezsin, sürdürürsün." buyuruyor.

Böyle olunca, Allah-u Teâlâ Hazretleri o kimseye ne verir?

Kendi indinde mertebe verir, derece verir, rif'at verir. *Rif'at*, < yücelik; refi olmak, yüksek olmak demek.

Allah yükseklik verir; mertebe yüksekliği verir, derece yüksekliği, makam yüksekliği verir, şan ve şerefi, ecr ü sevabı yüksek olur. Allah indinde yüksek olur. Allah'ın sevgili kulu olur.

Allah'ın beğendiği, razı olduğu kul olur.

Demek ki öteki türlü olursa, bir de aksini düşünelim: Birisi sana karşı bir cahillik etti, sen de hemen ona mukabele ediyorsun. Birisi sana vermedi, sen de onun karşısında ona zıt gidiyorsun.

“—Sen misin bana vermeyen, ben de sana vermiyorum; sen misin beni inleyen, ben de seni inletiyorum; sen misin beni sıkıntıya sokan, al benden de sana bir sıkıntı...”

Tabii bu kötülüğe kötülükle mukabele demek olur. Kötülüğe kötülükle mukabele!

“—O benim harmanımı yaktı, ben de giderim onun harmanını yakarım. O benim çocuğumu öldürdü, ben de onların ailesinden birisini temizleyeceğim...”

Dođu Anadolu'da böyle diyorlar değil mi? Kan davası dediğimiz şey ne?

“—Yahu katili yakala!”

“—Hayır, o aileden birisini öldüreyim de kim olursa olsun!”

Öyle şey olmaz ki! Olmaz. Ne dinen olur ne aklen ne mantıken ne hukuken olur... Hiçbir bakımdan olamaz!

Onun için büyüklerimiz bir güzel sözü vardır, onlar özlü hakikatleri büyük prensipleri küçük sözler halinde komprime hâlinde bize sunmuşlardır. Bir sözleri vardır, çok güzeldir. Büyüklerimiz ne diyor?

“—Kötülüğe kötülükle mukabele etmek, kötülük

yapana kötülük yapmak her kişinin kârıdır...”

Herkes böyle yapar. Hep bu insanlar arasındaki zıtlasma, kavga, komşular arasındaki çekişme sataşma sürtüşme, hep kötülüğe kötülükle mukabele...

“—Sen misin bana yapan, ben de sana yaparım...”
İslah olsunlar, araları düzelsin diye gidersin: “—Ama o bana şöyle yaptı da böyle yaptı da...” Bir sürü şey sayar, kötüler.

“—Kötülüğe kötülükle mukabele etmek, kötülük yapana kötülük yapmak her kişinin kârıdır; kötülüğe iyilikle mukabele etmek er kişinin kârıdır.

Mert insanların hakiki, mânevî makamı yüksek, ahlâken, fazilet bakımından yüksek olan insanların işi o, herkes onu yapamaz. O ona kötülük yapmış, o ona iyilik yapıyor.

“—Yahu Allah Allah, o sana kötülük yapmıştı...”
“—Olsun, ben ona iyilik yapayım.” Utandırıyor. Ötekisi de utanıyor:

“—Vay ya, ben bu adama bir kötülük yaptım, adam bana nasıl davranıyor...” filan diye utanıyor, iyi olmasına vesile oluyor.

Bu hal, böyle hareket etmek insanların hatalarını anlayıp kızgınlıklarının sönüp iyi insan olmalarına bir yol açar, vesile olur.

Böyle hareket etmezsen; “Yapana ben de yaparım, yapana yapmak hakkımdır.” filan tarzında hareket edersen, o zaman dünyada ihtilaf bitmez, kavga gürültü bitmez, komşular arasında geçim, ailede geçim olmaz.

“—Vay efendim o bana dik dik şöyle yap dedi, ben de onun sözünü inadıma yapmayacağım. O bana madem öyle dik dik konuştu, ben de ona inat edeceğim...”

İşte bu inatlaşmalar yuvaları yıkar. Bu zıtlıklar, komşuları kanlı bıçaklı birbirine düşürür. Çocukları kavga ettirir. Kadınlar çocuklarını kurtaracağım derken kadınlar kavgaya girerler, bütün gürültüler buradan çıkar!

Müslüman nasıl olacak?

Yunus Emre'nin söylediği gibi olacak:

Dövene elsiz gerek, Sövene dilsiz gerek, Derviş gönülsüz gerek; Sen derviş olamazsın!

“—Hocam o zaman gelen bizi ezer, giden bizi ezer?.. Yakaladım seni. İşte bizi zaten bu tasavvufî ahlâk mahvetmedi mi? Ondan böyle âciz düştük!..”

“—Hayır, hayır! Bu müslümanın müslümana, mü'minin mü'mine karşı muamelesi. Kâfirlere karşı farklı:

أَشِدَّاءُ عَلَى الْكُفَّارِ رُحَمَاءُ بَيْنَهُمْ

(الفتح: ٢٩)

(Eşiddâü ale'l-küffâri ruhamâü beynehüm)
“Mü'minlere karşı şefkatli, kâfirlere karşı şiddetli...” (Fetih, 48/29)

Ebû Bekr-i Sıddîk Efendimiz halife seçilmiş, diyor ki;

“—Sizin içinizde hakkı çiğnenen zayıf bir kimse,

benim nazarımda hakkı alınıncaya kadar en kuvvetli kimse gibidir! En eşrefli, eşraftanmış gibi, sanki yüksek makam sahibiymiş, zengin itibarlı kimseymiş gibidir!”

“—Ben onu öyle sayacağım, onun tarafında yer alacağım, haksızlığı önleyeceğim!” demek istiyor.

“—Sizin içinizde kötülük yapan kimse de, kötülükten dönünceye kadar benim nazarımda en zayıf kimse gibidir.”

Kavmi varmış, kabilesi varmış, şu kadar silahşoru varmış, bu kadar süvarisi varmış, vız gelir! Ben o haksızlığı ona yaptırtmam, vazgeçirtirim, demek oluyor. Müslümanın hali budur.

Benim hadisleri okudukça kendi mantığıma göre, ilk anlayışımdan farkı bulup da hayret ettiğim bazı hadîs-i şerîfler vardır, onlardan bir tanesi şudur. Peygamber Efendimiz:

“—Bir kimse canını ve malını korumak ve kollamak için ölürse şehiddir.” diyor.

Bu, benim hayret ettiğim şeylerden birisidir. Sanırdım ki dağ başında giderken insanın karşısına harami çıktı, çekti silahı:

“—Sökül paraları, ver cüzdanı!” dedi, her şeyi almaya kalkıyor.

Sanırdım ki müslümana göre versin kurtulsun, canını kurtarsın.

“—Hayır, malını korumak için ölürse o da şehiddir!” diyor. Çünkü bir haksızlığın yapılmasını engelleyecek!

Bizim arkadaşlardan birisi hacca gidecek veya hacdan dönüyor. Gümrükte, hudutta bir usulsüzlük, kendisinden bir rüşvet isteme gibi durum olmuş. Küçücük bir şey...

“—Vermem.” demiş.

“—İçeriye atarız.”

“—Atın.”

“—Günlerce bekletiriz.”

“—Bekletin! Ne zulüm yapabiliyorsanız yapın ama ben bu haksızlığı yapmam.”

İşte böyle haksızlıkla mücadele edile edile iş düzelir. Haksızlıkla mücadele edilmeye edilmeye işler gevşer, laçka olur, hiçbir doğru iş yapılmaz duruma gelir. Müslüman biraz haksızın karşısında arslan gibi olacak, müslüman kardeşinin karşısında Allah rızası için kuzu gibi olacak.

Yaradılanı hoş gör yaradandan ötürü

Bu kaide müslüman kardeşi için! Bu inceliği anlayamıyorlar.

Din nedir? Din, incelik demektir. Neyi, nerede, ne zaman, nasıl yapacağını bilmek inceliğidir. Düşünce inceliği, tercih inceliği demek. Millet onu bilmiyor:

“—Avrupalı turist velinimetimdir, turistlere iyi muamele ediniz...”

Ya bu adamın ben neresine iyi muamele edeyim? Bu adam eski eser kaçıtır, fuhuş yapar. Bu adam çalar çırpar, giderken yangın çıkartır, ormanımızı yakar, öyle gider. Ben bunun nesini

ne yapayım?..

Onlara karşı kuzu, müslüman kardeşlerine karşı kaplan, sırtlan ve canavar!

Olmaz, ters! Cihad ediyor; tersine cihad, aksine cihad ediyor. Öyle saçma şey olmaz. Bunları doğru bilmek lazım.

Müslüman müslümana küçük şeylerden de kızıp büyük gürültüler çıkartıyor: İki aile ferdi arasında bir kavga olduğunu görüyorsun. Hocasın, iki tarafı tanıyorsun, oturuyorsun, dinliyorsun:

“—Anlat bakalım, bu ihtilaf nereden çıktı?”

Anlat, anlat, anlat... Saatlerce anlatıyor; incir çekirdeğini doldurmaz derler ya, küçücük şeylerden!

Yahu siz küçücük şeylerden bu güzel yaşayışı, yaşamı, dünyayı kendinize zindan etmişsiniz. Başınıza, kendi başınıza göçürmüşsünüz. Değmez ki! Birazcık hoş görüver. Birazcık müsamaha, birazcık halim selimlik, birazcık yumuşaklık, birazcık gülüp geçivermek.

Bazen böyle bir laf söylüyorum, iyi niyetle bir söz söylüyorum; karşı taraftan pat öyle bir cevap geliyor ki sivri dikenli. Anlıyorum, lafımı doğru değerlendirmede; hemen karşılık veriyor. Hemen bakıyorsun hava değişiyor. Rüzgârgülü gibi bakıyorsun hemen istikâmet değişmiş.

Demin; “Nasılsın canım, canım feda, gözlerinden öperim vs.” diyordun, şimdi ne oldu? Bir laftan dolayı hemen bir suratın asılıverdi, değişiverdi.

Tahammül yok! Nefisler kabarık, izzet-i nefisler

çok fazla! Kendisine laf söylettirmeyecek, kendisinin birazcık yan bakıldığı kanaatindeyse, tarafına doğru yan bakılmış diye hissederse hemen bozuyor. Öyle olmayacak.

Müslüman müslümana karşı olduğunca olabildiğince çok müsamahalı olacak, yumuşak olacak. Yüceliği, yüksekliği, mertebeyi Allah'tan isteyecek.

“—O adam beni saymıyor, ben ona zorla kendimi saydırırım.”

Ya bırak saymasın. Yükseklik Allah'ın indinde olsun. Makamı Allah sana verdi mi demek ki onlar saysa da saymasa da kıymeti yok, diye düşünmesi lazım. Vermeyene vermesi, gelmeyene gitmesi lazım. Darılanla barışması lazım. Allah'tan sevabı beklemesi icap ediyor. Mümkün olduğu kadar böyle yapmaya gayret edin.

Her şeyi ölçülü yerli yerinde yapmak, kime halim selim davranılacağını çok iyi tayin etmek lazım.

“—Hırsıza halim selim davranalım, cezasını affedelim.”

Hayır. Hayret edilecek hadîs-i şerîflerden birisi de bu konuda. Peygamber SAS buyuruyor ki;

“—Vallahi Muhammed'in kızı Fatıma hırsızlık yapsa... Kendi kızı, cennet hatunlarının hanımefendisi, yapmaz ama yapsa, onun bile cezasını veririm, elini keserim!”

Neden?

“—Sizden önceki ümmetler, ümmetin

içindeki zayıf kimseler suç işleyince cezasını verirlerdi; yüksek itibarlı kimseler suç işlerse geçiştirirlerdi, bir bahane bulurlardı. Rüşvetle bilmem vs. işlerini hallederlerdi, ondan helâk oldular.”

Haksız muamele yok, eşit muamele var!

Hz. Ömer'in RA zamanında pazar yerinde kabile reisinin birisinin ayağına bir müslüman yanlışlıkla basmış. Olur ya kalabalıkta, bilememiş, isteyerek olmamış bir şey. Adam buna bir tokat aşk ediyor, fena halde vuruyor.

Eskiden olsaydı bu kabile reisi bir kenara çekilirdi, etrafında 20- 30 tane kabadayı var, kılıçlı hançerli adamları var: “Şimdi ben buna ne yapayım...” derdi, sineye çekerdi, yutkunurdu, bir kenarda

dururdu. Ama İslâm var. Müslümanlık geldi, Hz. Ömer halife, adalet her tarafı tutmuş, insanlara bir cesaret gelmiş. Kendisinin yoksul olmasına, fakir olmasına boynu bükülüp kalmıyor, üzülüyor. Kalkmış gitmiş Hz. Ömer'e;

“Ya Ömer, yâ emire'l-mü'minîn, ey müslümanların halifesi! Bu adam bana haksız yere bir tokat vurdu. Ben onun ayağına yanlışlıkla basmışsam bunun cezası tokat değil. Ben bir cezaya müstahaksam o cezayı kendisi veremez, kadı huzurunda muhakeme olacağız, haksız çıkarsam cezamı kadı verecek. Herkes cezayı kendisi vermeye kalkarsa cemiyetin nizamı kalmaz. Onun için ben bundan hakkımı isterim.” dedi.

Hz. Ömer de tabii hakkını verecek, dedi ki:

“—Kısasa kısas; madem sen ona vurdun o da sana aynı kuvvetle çat diye bir tane vuracak. Bir şamar da sen ondan yiyeceksin!”

Adam afalladı:

“—Olur mu, benim gibi bir kabile reisine, halkın arasından mevkii makamı olmayan küçücük bir insan kaldırırsın tokat vursun?”

Onu çığ çığ yerim, filan derler ya bu işe razı gelmedi. Fırsatını buldu dışarıya çıkınca Suriye’ye kaçtı, hristiyan ülkesine sığındı irtidat etti, dinden çıktı, ahireti mahvoldu.

Bir tokat değil bin tane tokat yeseydi de dinden çıkmasaydı veyahut ilk başta kızmasaydı da hakkı olmadığı halde tokadı atmasaydı ama edepsizlikler, hazımsızlıklar yüzünden böyle oldu.

Şimdi şunu demek istiyorum ki, hak bahis konusu olduğu zaman, haksızın haksızlığını önlemek bahis konusu olduğunda orada müsamaha yok!

Rüşvet almış, cezasını yiyecek. Hırsızlık yapmış, cezasını yiyecek. İhtikâr yapmış, cezasını yiyecek. Şer’î ahkâmın ve cezanın verilmesi bahis konusu olduğu zaman, gelip de birisi şefaathane; “Ya bu benim tanıdığım adamdır, affediver hoş görüver, idare ediver...” filan dese bu çok büyük günah oluyor.

İslâm’da böyle şey yok ve böyle şeye hiç müsaade edilmemiş. Peygamber Efendimiz hiç kimse böyle şey için bana gelmesin diye yasaklamış, gelenleri de azarlamış. Haksızlık ve suç işlendiği zaman onun cezasız kalması diye

bir şey İslâm'da yok. Bunu bilin!

Ama bunun dışında ufak tefek sana karşı cahillik ediyor, ayağa kalkmamış, sözünü sohbetini iyi bilememiş, ufak tefek kusurları var; bunlardan cemiyetini huzurunu bozma, affediver, hoş görüver, Allah seni yükseltir. Sen affettikçe, sen tevazu gösterdikçe Allah seni yükseltir. Sen kötülüğe iyilikle muamele ettikçe hem sevap kazanırsın hem cemiyet düzelir, muhabbetlileşir, güzelleşir, iyi bir duruma gelir.

Bu kaideyi unutmayın, ama nerede nasıl kullanacağınızı, ne ölçüde kullanacağınızı iyi bilmek şartıyla! Kâfire müsamaha, mü'mine düşmanlık tarzında ters uygulama olmayacak!

“—Şu ilaç çok şifalı bir ilaçtır.”

“—Pekiyi, nasıl kullanacağız doktor bey?”

“—Bunu yemeklerden sonra bir bardak suyun içine dokuz damla damlatacaksın.”

“—Fazla damlatırsan ne yapar?”

İnsanı zehirler. Az damlatırsan tesiri olmaz. Kullanılacak miktarı, dozajı ve yerini insanın iyi bilmesi lazım.

b. İmamlığa Heveslenmeyin!

Yahya ibn-i Ebî Küseyr veya Kesir olabilir. Peygamber Efendimiz o zatın rivayet ettiğine göre şöyle buyurmuş:²

² İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.I, s.408, no:4139; Abdü'r-Rezzak, *Musannef*, c.I, s.488, no:1877; Yahyâ ibn-i Ebî Kesir RA'dan.

Câmiü'l-Ehâdîs, c.I, s.76, no:101,
15

اِبْتَدِرُوا الْاَذَانَ وَلَا تَبْتَدِرُوا الْاِمَامَةَ

(ش. عن يحيى بن أبى كثير مرسلا)

RE. 6/8 (*İbtedirû el-ezâne, ve lâ tedtedirû el-imâmete*)

(*İbtedirû el-ezâne*) “Ezana koşun, ezan okumaya gayret edin, (*ve lâ tedtedirû el-imâmete*) ama namaz kıldırmaya kalkışmayın, koşuşmayın, imamlık yapmaya kalkışmayın! Müezzinliğe koşuşun, heves edin, kalkışın ama imamlık yapmaya kalkışmayın!”

Ezan okumaya kalkın, koşun yarışın, heveslenin, olur, tamam; ama imamlığa heveslenmeyin! Neden?

Müezzinlik çok şerefli bir meslektir. Müezzinin sesinin ulaştığı yere kadar bütün dağlar taşlar otlar böcekler, görünen görünmeyen varlıklar, melekler, cinler şahitlik edecek:

“—Yâ Rabbi, senin bu kulun senin varlığını, birliğini her tarafa bağırdı, herkese duyurdu. ‘Allahu ekber’ dedi, ‘Eşhedü en lâ ilâhe illa’llah’ dedi, ‘Muhammed onun elçisidir.’ dedi. Bu gerçekleri semalara seslendi, herkesin duyacağı işi yaptı.”

Tamam, ona o sesinin uzandığı yerdeki varlıkların miktarınca onlar hem şahitlik edecek hem sevap verecek. Müezzinlik sevaplı bir meslek. Senelerce Allah rızası için, para almadan müezzinlik yapanların cennetlik olacağına dair hadîs-i şerîfler var.

Fakat imamlık zor bir iş! İmamlık çok veballi,

çok mes'uliyetli bir iş! Çünkü bu topluluğun Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin huzurunda başkanlığını temsil edeceksin. Abdestin eksikse, bütün arkadakilerin namazı olmaz, ona bağlı. Abdesti kusurlu, eksik, abdesti bozulmuş; farkında değil. Akli başka yerde zihni başka yerdeyse olmaz. İmamlığı güzel yapması, kalbini dosdoğru tutması, abdestine, vazifesine dikkat etmesi lazım.

Allahu ekber dediği zaman tüylerinin diken diken olması lazım. Rabbinin huzurunda olduğunu bilmesi lazım. Çok ince bir şey, zor bir şey! Veballi ve mesuliyetli bir şey! Bu kadar cemaatin hepsinin vebali gider, kıyamet gününde; "Sen neden bu vazifeyi güzel yapmadın?" diye onun omuzuna yüklenir, omuzuna biner.

Onun için imamlığa koşuşmayın!

İmam olarak seçilecek kimse kavmin en takvâlısı, en bilgisi, en alimi, en fazılı olacak. Çünkü Peygamber Efendimiz bir hadîs-i şerifinde diyor ki;

"—Seçtiğiniz imam, sanki heyet halinde Rabbü'l-âlemîn'in huzuruna varmışsınız, sizin sözcülüğünüzü yapan kimse gibidir. Sözcülüğünüzü yapacak kimseyi iyi seçin!"

Tertemiz, içi dışı pak, Allah'ın sevgili bir kulu olursa, sizin sözcülüğünüzü güzel yapar ve siz kârlı çıkarırsınız. Ama Allah'ın sevmediği bir kul olursa, siz zarar edersiniz, demek. O bakımdan imamları öyle seçmek lazım; imamların da kendilerine, vazifelerine son derece dikkat etmesi lazım!

Mehmed Zâhid Kotku Rh. A Hocamız abdest alırdı, abdestinin cübbesini hanımına tutturmazdı. Hanefî mezhebini, Hanefî mezhebinde bir şey olmaz, fakat cübbeyi tutarken acaba eli değer de Şâfiî mezhebine göre abdest bozulur mu diye rahmetli Valide Hanıma cübbesini tutturmazdı. O kadar dikkat ederdi. İmamın tabii her şeye son derece ihtimam etmesi, itina etmesi lazım; abdest almasına, abdest bozmasına, elbisesinin temizliğine...

Bir zamanlar İspanyol paçası modası çıktı; dizden aşağısı biraz daha büyük, otuz otuz beş santim paça, ona İspanyol paçası diyorlardı, öyle moda çıktı. Pantolonun paçası uzun; ayakkabının üstüne basar, arka taraftan da yerlere sürtülür. Modası öyleydi, ille sürtünecek!

“—Ya mübarek, şunu beş santim yukarıda yap da hiç çamurlanmasın!”

“—Yok, modası böyle... Paça büyük olacak, biraz da uzun olacak, yerlere sürtünecek.”

Bu adamların moda dedikleri şeylere akıl ermiyor: Yeni kumaşı alıyorlar, taşların arasında eriterek yıkayarak eskitiyorlar, dizini deliyorlar, oraya özel bir yama koyuyorlar. Eski görünümde çok pahalı fiyata da satıyorlar. Neden? Bir de onu eskitmek için masraf yaptı, zahmet etti diye! O blucinler filan akıl almaz, öyle eski püskü yırtık şeyler... Bayağı yırtık, dizinden teni görünüyor. Hani fakirin çocuğuna giy desen; “Ben utanırım, böyle dizi yırtık pantolonu giymem.” der, adam onu öyle giyiyor, moda olduğu için giyiyor. Delilik ya! Delilik çeşit çeşit olduğu için onu

moda diye öyle giyiyor. Hâlbuki tertemiz giyse ya! Mehmed Zahid Kotku Hocamız, İspanyol paçalı birisini görmüştü de; “—Hey hey, nasıl din adamı olacaksın?” demişti. Nasıl olur bu, aşağısı yere sürtünüyor? İnsan yüznumaraya gider, sokaklarda pis şeylere sürtünür; sen bu paçayla öne geçeceksin, nasıl imam olacaksın?.. Yarısı çamurlu; arkasını çevir bak, bir kaldır, beş santim çamur! Pis sular vs. sokaktaki her şey bulaşır. Onun için imamlık veballi mes’uliyetli olduğundan Peygamber Efendimiz; “—İmamlığa kalkışmayın, koşuşmayın, heves etmeyin; ama müezzinliğe heves edin!” buyurmuş, bunu bilersiniz.

c. Büyüklerinize Başlayın!

Üçüncü hadîs-i şerîf: İbn-i Abbas RA Hazretleri’nden rivayet edilmiş. Hakîm-i Tirmizî’nin kitabında var.

Peygamber SAS Hazretleri buyurmuş ki:³

إِبْدَأُوا بِالْأَكَابِرِ فَإِنَّ الْبَرَكَةَ مَعَ الْأَكَابِرِ كُمْ

(الحكيم عن ابن عباس)

³ Hakîm-i Tirmizî, *Nevâdirü'l-Usûl*, c.II, s.72; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.IX, s.16, no:8991; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VII, s.463, no:11004; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.II, s.319, no:559; Kudâî, *Müsnedü's-Şihâb*, c.I, s.57, no:36; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.31, no:2193; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.VIII, s.35, no:12618; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.II, s.77; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.XI, s.165, no:5862; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimâşk*, c.XLVI, s.279; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VIII, s.172; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IX, s.143, no:25426; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.I, s.82, no:115.

RE. 6/10 (*İbdeû bi'l-ekâbiri, feinne'l-berekete mea ekâbiriküm.*)

(*İbdeiû bi'l-ekâbiri*) “Büyüklerinize başlayınız! (*Feinne'l-berekete mea ekâbiriküm.*) Çünkü bereket büyüklerinize beraberdir.” Bu ne demek?

Bir ikram yapılacaktır; meselâ misafir odasında misafirler oturmuş, elinizde tabakla geldiniz, hurma ikram edeceksiniz, şeker ikram edeceksiniz, tatlı ikram edeceksiniz. Kimden başlanacaktır?

Büyükten başlanacaktır, önce büyüğe sunulacaktır. En büyük, en yaşlı, ekber olana, daha büyük olana sunulacaktır. Çünkü; “Bereket büyüklerdedir, büyüklerin yanındadır.” diyor. Yaşlanmış, onca yaş yaşamış, hayat tecrübesi kazanmış, o kadar ibadet etmiş, ihtiyarladığı için nefsinin ıslah etmiş; şehvanî duygulardan, nefsanî duygulardan epeyce bir sıyrılmış, dünyaya artık bir meyli kalmamış. Âhiretin kokusunu duymaya başlamış, göçünün yakın olduğunu bilen bir insan. Elini vicdanına koyup doğru konuşan, haklıya haklı, haksıza haksız diyebilen insan. Tabii bereket onlardadır. Yaşlılığın büyük fazileti vardır, onun için büyüklerden başlanacaktır.

İkram ilk önce meclisin en büyüğüne sunulur, ondan sonra onun sağındakine, ondan sonra onun sağındakine, onun sağındakine... böylece herkese sunulur. Halka şeklinde oturmuşlarsa büyükten başlanılır. Sözü büyükler söyler. İkram önce büyüklere yapılır. Âdâb böyledir.

İslâm'da büyüklerin büyük kıymeti vardır. Onlara itibar etmek önemli bir şeydir. Peygamber Efendimiz;

“—Küçüklere sevgi göstermeyen, büyüklere saygı göstermeyen bizden değildir.” diye bunun İslâm'ın şiarı olduğunu bildirmiş.

Onun için yaşlılara, aksakallılara, bizden büyüklere hürmet etmeyi, izzet etmeyi eskiden beri yaparız. Çocuklarımızı da öyle yetiştiririz, bu terbiyeyi vermeye gayret ederiz.

d. Öğle Namazını Serinletin!

Buhârî'de ve sâir kaynaklarda Ebû Said el-Hudrî Hazretleri'nden ve daha başka râvilerden rivayet edilmiş bir hadîsi şerîf. Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:⁴

أَبْرِدُوا بِالظُّهْرِ فَإِنَّ شِدَّةَ الْحَرِّ مِنْ فَيْحِ جَهَنَّمَ

(ش. حم. خ. ه. عن أبي سعيد؛ ش. حم. وابن قانع طب. ك. ض. عن صفوان بن مخرمة)

RE. 6/11 (Ebridû bi'z-zuhri, feinne şiddeti'l-

⁴İbn-i Mâce, *Sünen*, c.II, s.364, no:670; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.377, no:8887; Rebi', *Müsned*, c.I, s.78, no:179; Ebû Hüreyre RA'dan.

Buhârî, c.II, s.366, no:505; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.II, s.365, no:671; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.II, s.480, no:1309; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.52, no.11508; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.I, s.437, no:1901; Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan.

Neseî, *Sünen*, c.II, s.307, no:497; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.I, s.465, no:1490; İbn-i Asâkir, *Tarih-i Dimaşk*, c.XI, s.140; Hatîb-i Bağdâdî. *Târih-i Bağdad*, c.X, s.349. no: Ebû Mûsa el-Eş'arî RA'dan.

Ukaylî, *Duafâ*, c.II, s.281, no:845; Abdullah ibn-i Ömer RA'den *Kenzü'l-Ummâl*, c.VII, s.377, no:19367; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.I, s.90, no:131.

harri min feyhi cehennem.) (*Ebridû bi'z-zuhri*) “Öğle namazını biraz serinlik vakte kaydırınız.” Tam güneşin harıl harıl, cayır cayır ortalığı yakıp kasıp kavurduğu zamanda değil de azıcık serinlik zamana doğru kaydırınız. (*Feinne şiddeti'l-harri min feyhi cehennem*) “Çünkü öğlenin sıcaklığı, sanki cehennemin soluğudur, cehennem soluğu gibidir.” Cehennemin sanki kapağı açılmış, bir soluk almış da cayır cayır ortalık ondan yanıyor gibidir. Onun için biraz ona göre namazınızı münasip zamanda kılınız, demek oluyor. Bizim memleketlerin tabii hâli el-hamdü lillâh çok güzeldir. Allah'ın nimetleri bizim bu memleketimiz üzerinde çok fazladır. Bu beldeleri Allah rızası için cihad edip, mallarını canlarını feda edip fetheden, bize yadigâr ve emanet bırakan ecdadımızdan Allah razı olsun. Dünyanın en güzel yerleridir, en bereketli yerleridir, en hoş havalı sulu, sulak yerleridir. Suudi Arabistan'a gidenler, hacılar bilirler; çatır çatır her taraf kayadır, binlerce tepeliktir veyahut düz yerleri kızgın kum çölleridir. Ayağınızı bastığınız zaman deriniz kabarıp, sıcaktan yanar. Gündüzün sıcağında insan bayılır, geceleyin ancak biraz canlanıp sabahlara kadar hareket ederler. Yapacakları işleri seyahatleri filan gece yaparlar.

Hatta hatırınızda kalsın: (*Subhâne'llezî esrâ*) ayetinde İsrâ deniliyor. İsrâ ne demek? İsrâ, geceleyin seyahat etmek demek.

Neden? Çünkü Araplar gündüz seyahat edemez ki! Hele bir etsin, güneşin hararetinden ne devenin takati kalır, ne yürüyen insanın takati

kalır; erirler, mahvolurlar. Onun için serinlik çıkmasını beklerler. Onun için Efendimiz öyle diyor:

“—Öğle namazını tam şiddetli olduğu zamanda değil de, biraz ortalığın hafiflediği zamanda kılın!”

Çünkü tahammül edilmez zordur diye Peygamber Efendimiz öyle tavsiye eylemiş.

Bizim burada o sıcaklıklar yok! Allah’a ne kadar şükretsek, hamd etsek o kadar iyi. O kadar lâyıktır, daha fazlasına ihtiyaç vardır. Bizim memleketimizde çok büyük bolluk bereket var. Biraz Suriye’ye geçiverdiniz mi, Irak’a geçiverdiniz mi görüyorsunuz.

Allah bu beldeleri birbirleriyle dost etsin, kardeş etsin, bu ihtilaflardan kurtarsın... Onların bizim suyumuza ihtiyacı vardır, bizim onların petrolüne ihtiyacımız vardır. Hepimizin birbirimizin kardeşliğine ihtiyacımız vardır! El birliğiyle hareket edersek çok hayırlı işler başarırız, beceririz.

Düşmanlar; Amerika gelmiş Suudi Arabistan’da petrol şirketi kurmuş, petrollere ortak olmuş. Sen ta uzaktan gelmişsin, burada ne işin var?

Irak’ta İngilizler; Kuveyt’te, Katar’da... Müslümanların mallarını, imkânlarını, madenlerini başkaları alıp gidiyor. Müslümanların cahilliğinden, birbirleriyle ihtilafından, ilimde irfanda geri kalmasından derlenip toparlanamamasından! Biraz da derlenip toparlanmaya çalışınca bir kıyamet kopuyor, ordular diziliyor, uçaklar uçuyor, füzeler [gönderiliyor]; kendi malını in-

sana istifade ettirtmeme gibi durumlar oluyor. Allah müslümanları korusun, mallarını da kâfirlere yedirtmesin.

e. Yemeği Soğutun!

Esmâ ibn-i Ebû Bekr-i Sıddîk RA'dan, Hz. Ebû Bekir Efendimiz'in mübarek kızlarından, Hz. Âişe Validemizin kardeşi olan Esmâ RA rivayet etmiş.

Peygamber Efendimiz SAS buyurmuş ki:⁵

أَبْرِدُوا بِالطَّعَامِ فَإِنَّهُ أَكْبَرُ لِلْبَرَكَاتِ

(حم. طب. حب. ك. ق. عن أسماء بنت أبي بكر)

RE. 6/12 (*Ebridû bi't-taâmi, feinnehû a'zamu li'l-bereketi*) (*Ebridû bi't-taâmi*) “Yemeği sıcak yemeyin, soğutun! (*Feinnehû a'zamu li'l-bereketi*) Çünkü böyle hareket etmek yemeğin bereketli olmasına daha büyük tesir eder.” Yemek bereketli olur, soğutun! Sıcak sıcak, hararetli hararetli yemeyin. Çorbayı, yemeği vs. soğutun, öyle yiyin. Çünkü bereketi daha çok olur, diye buyurmuş. Sıcak şeyi kaşığa alıp da üflemek filan doğru değildir. Serinletecek, soğutacak, içilebilecek yenilebilecek hale gelecek, öyle yenilecek.

⁵ Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.VI, s.350, no:27003; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XXIV, s.84, no:226; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VII, s.280, no:14406; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.V, s.93, no:5909; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.XII, s.7, no:5207; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.V, s.12, no:7882; Şeybânî, *el-Âhâd ve'l-Mesânî*, c.V, s.303, no:3140; Esmâ bint-i Ebû Bekir RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.249, no:40800; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.I, s.88, no:128.

f. Ateşli Hastalığın Faydası

Ebû Hüreyre RA'dan rivayet olunmuş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁶

أَبْشِرْ فَإِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يَقُولُ هِيَ نَارِي أُسَلِّطُهَا عَلَى
عَبْدِي الْمُؤْمِنِ فِي الدُّنْيَا لَتَكُونَ حَظَّهُ مِنَ النَّارِ
يَوْمَ الْقِيَامَةِ

حم. ك. وهناد ه. وابن السنى حل. كر. عن أبى هريرة؛ أن رسول الله صلى الله عليه وسلم عاد
(رجلا به حمى قال فذكره)

RE. 6/13 (*Ebşir, feinna'llàhe teâlâ yekûlu: El-hummâ hiye nârî, usallituhâ alâ abdi'l-mü'mini fi'd-dünyâ, li-tekûne hazzahû mine'nnârî yevme'l-kıyâmeti*)

(*Enne rasûla'llâhi salla'llâhu aleyhi ve sellem, âde racülen bihî hümmâ, kâle fezekerehû.*)

“Peygamber SAS Efendimiz hummaya tutulmuş olan, çok ateşli bir hastalığa tutulmuş, cayır cayır yanan bir zatı ziyarete gitmiş, hasta ziyaretine gitmiş ve ona şu sözleri buyurmuşlar:

⁶ İbn-i Mâce, *Sünen*, c.X, s.285, no:3461; Hâkim, *Müstedrek*, c.I, s.496, no:1277; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.I, s.8, no:10; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.381, no:6383; Taberânî, *Münedü's-Şâmiyyîn*, c.I, s.319, no:561; İbn-i Ebî Şeybe, *Musanef*, c.III, s.229, no:1097; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.I, s.254, no:509; *Hennâd*, *Zühd*, c.I, s.233, no:391; İbnü's-Sinnî, *Amelü'l-Yevm ve'l-Leyleh*, c.III, s.38, no:540; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.III, s.24, no:3778; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.LXVI, s.297; Miz-zî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.XVII, s.486; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VI, s.86; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.320, no:6750; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.I, s.95, no:138.

(*Ebşir*) “Sana müjde olsun, müjdelen, müjde olsun sana!” (*Feinna’llâhe teâlâ yekülû*) “Çünkü Allah-u Teâlâ Hazretleri buyurur ki: (*Hiye nârî usallitühâ alâ abdi’l-mü’mini fi’d-dünyâ*) Bu humma denilen ateşli hastalık benim bir ateşimdir, bunu mü’min kuluma dünyada musallat ederim. Dünyadayken hasta olur, böylece humma ateşinden cayır cayır yanar.”

(*Li-tekûne hazzahû mine’n-nâri yevme’l-kıyâmeti*) “Kıyamet gününde öteki insanlar öteki ateşlerden yanacakları zaman, bu dünyada böyle çektiğinden orada çekmesin diyedir. O ateş hissesini dünyadayken tadıp da kurtulması, ahirette rahat etmesi içindir.” diye teselli etmiş.

Muhterem kardeşlerim!

Hayret edilecek hadîs-i şerîflerdendir. Tabii hastalık temenni edilen bir şey değil. Allah hepimize afiyet versin. Sıhhatli eylesin, kuvvetli güçlü eylesin... Malî bakımdan kuvvetli olalım, bedenî bakımdan kuvvetli, fikrî bakımdan kuvvetli olalım... Bu güzel bir şey!

Peki insan hastalandı; ateşli bir hastalığa tutuldu, salgın bir hastalığa tutuldu, ne olacak?

Hastalık da insanın çok sevap kazanmasına sebep olan bir hâldir. Peygamber Efendimiz buyuruyor ki;

“—Hastanın iniltisi tesbihtir.”

“—Aaa, aman, oh oh!..” filan yaptıkça, sanki bu “Sübhana’llah, El-hamdü li’llâh, Allah-u ekber...” diyormuş, tesbih çekiyormuş gibi

sevap alır. İniltisi bile tesbihtir.

Hastanın iniltisi tesbihtir. Uykusu ibadettir.

“—Uyuyor, aman dokunmayın! Bütün gece cayır cayır yandı, şimdi bayıldı yatıyor, uyuyor. Derin bir uykuda...”

Uykusu bile ibadettir. Sonra, duası makbuldür. Hasta, dua etse duası makbuldür.

“—Hay Allah razı olsun, hoş geldin, hastanede yalnız kalmıştım, hiç kimse de gelmiyor diye üzülüyordum. Sen geldin şenlendim...”

Sana dua ediyor. Ne mutlu, çünkü duası makbul... Uykusu ibadet, duası makbuldür. Yapmadığı ameli yapmış gibi yazılır.

“—Bu sıhhatliyken ne yapardı?”

“—Teheccüde kalkardı.”

“—Yazın meleklerim sevabı.”

“—Bu sıhhatliyken ne yapardı?”

“—Namazı camide kılardı, cemaatle kılardı, yirmi yedi kat sevaplı.”

“—Şimdi hasta, gidemiyor ama camiye gitmiş gibi sevabını yazın.”

“—Bu sıhhatli olduğu zaman ne yapardı?”

“—Herkesin yardımına koşardı, sevaplı işlere koştururdu, hayırda hasenatta cevval bir insandı.”

“—Tamam, onları yapıyor gibi sevabı yazın...”

Yapamadığı bütün hayırlı işleri yapıyormuş gibi sevap yazılır. Bir de hastalık bitip de iyi olup

kalktığı zaman, kendisine denilir ki:

“—Defter-i âmâlindeki bütün günahların hepsi silindi. İşe yeniden başla, defterinde kirli bir sayfa yok, bir günah yok! (*Feste'nifi'l-amel*) Hadi bakalım, artık bundan sonraki ömründe günahlara bulaşmamaya dikkat et, çünkü temizlendin!”

O bakımdan sabredersen hastalık bir nimettir. Allah'tan geldiğini bilirse tahammül ederse hüsn-ü sabır ile karşılarsa o zaman çok büyük sevap kazanır. Nitekim bunun için de Peygamber Efendimiz buyuruyor ki: “—Sana müjdeler olsun. Bu hummalı hastalığa tutulmuşsun ama ahirette yanmayacaksın! Bu dünyada bu sıkıntıyı çekiyorsun ama ahirette inşaallah rahat edeceksin!” demek oluyor.

g. Çarşıya Mal Getiren Kimse

Hadîs-i şerîf ticaretle ilgili. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuş ki:⁷

أَبْشِرْ فَإِنَّ الْجَالِبَ إِلَى سَوْقِنَا كَالْمُجَاهِدِ فِي سَبِيلِ
اللَّهِ وَالْمُحْتَكِرُ فِي سَوْقِنَا كَالْمُلْحِدِ فِي كِتَابِ اللَّهِ

(ك. عن اليسع بن المغيرة)

RE. 6/14 (*Ebşir feinne'l-câlîbe ilâ sûkinâ, ke'l-mücâhidi fî sebîli'llâhi; ve'l-muhtekiru fî sûkinâ, ke'l-mülhidi fî kitâbi'llâhi.*) (*Ebşir*)

⁷ Hâkim, *Müstedrek*, c.II, s.15, no:2167; Elyesa' ibn-i Muğîre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IV, s.99, no:9730; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.I, s.95, no:137.

“Müjdeler olsun sana, müjdelen!” demek. Ama müjdelen sözünü biz kullanmıyoruz, daha ziyade; “Müjde sana! Müjde müjde!” diyoruz. *Ebşir*; “Müjdelen, kendi içinden müjde almış gibi sevin!” mânasına gelen bir kelimedir. “Sana müjde olsun, ne mutlu sana, müjdeler olsun sana...” Neden, kime demiş? Anlaşılan bir tüccara söylemiş. (*Feinne’l-câlîbe ilâ sûkinâ*) “Bizim pazarımıza, çarşımıza, uzak yerlerden mal getiren, mal sevk eden, yiyecek içecek ihtiyaç maddesini sevk eden kimse; sana müjdeler olsun! (*Ke’l-mücâhidi*) “Çarşımıza pazarımıza mal getiren kimse Allah yolunda cihad eden kimse gibi sevap kazanır.” Neden? Zahmet çekti; falanca yere gitti, Yemen’e gitti, Yemen’den kumaşları aldı, buraya getirdi. Şam’a gitti, Şam’dan zeytinyağlarını küplere doldurdu, yiyecek maddelerini, buğdayları doldurdu, Medine-i Münevvere’ye getirdi. Kolay değil, kaç aylık yol! Yollarda nice zahmetler çekti, malları buraya getirdi. İşte böyle bir kimse... “—Bizim çarşımıza pazarımıza mal celp eden, yiyecek içecek ihtiyaç maddesi, bu halkın ihtiyacını görecektir şeyleri celbeden kimse Allah yolunda cihad eden kimse gibidir.” Sevabı ne kadar büyük! “—Bunu teyid eden başka rivayetler var mı?” Var. Peygamber SAS Efendimiz bir hadîs-i şerîfinde de buyurdu ki:⁸

⁸Tirmizî, *Sünen*, c.IV, s.471, no:1130; Hâkim, *Müstedrek*, c.II, s.7, no:2143; Taberî, *Tehzîbü’l-Âsâr*, c.IV, s.29, no:1344; Dâra Kutnî, *Sünen*, c.III, s.7, no:18; Dârimî, *Sünen*, c.II, s.322, no:2539; Begavî, *Şerhü’s-Sünneh*, c.III, s.449; Abd ibn-i Humejd, *Müsned*, c.I, s.299, no:966; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.VI, s.16, no:1387; Ebû Saîd el-Hudrî RA’dan.

İbn-i Hibbân, *Mecrûhîn*, c.II, s.230; Zehebî, *Mizânü’l-l’tidâl*, c.III,

التَّاجِرُ الصَّدُوقُ الْأَمِينُ مَعَ النَّبِيِّينَ وَالصِّدِّيقِينَ وَالشُّهَدَاءِ

(عبد بن حميد والدارمي ت. حسن قط. ك. عن أبي سعيد)

RE. 197/4 (*Et-tâciru's-sadûku'l-emînü*) “Doğru sözlü ve güvenilir olan tüccar, (*mea'n-nebiyyîne ve's-sıddîkîne ve'ş-şühedâ'*) peygamberlerle, sıddıklarla, şehidlerle beraber olacak.” Allah-u Teâlâ Hazretleri öyle bir tüccarı, Arş-ı A'lâ'nın gölgesinde gölgelendirecek. Mahşer gününün sıkıntılarını duyurmayacak.

Benim Arş-ı Âlâ'nın gölgesinde gölgelenecek insanlara karşı bir merakım var. Kimler kıyamet gününde güneşin altında kalmayacak, terlemeyecek, sıkıntı çekmeyecek?

Allah onları Arş-ı Âlâ'sının gölgesinde nurdan minberlerde oturtacak. Onlar mahşer gününün korkularını çekmeyecekler, mahzun olmayacaklar, rahat edecekler, vaktin nasıl geçtiğini anlamayacaklar. Ötekiler telaşta terde sıkıntıda üzüntüde...

Düşünün ki mesela bu seneki hacda tünelin içinde insanlar sıkışmış, üç buçuk-dört saat kalmışlar. Ter dökmüşler, kıpırdayamamışlar. Ölen ayakta kalmış veyahut aşağıda canlı kalan insan yukarıya başını çıkartamamış. Üstlerine torbayla su atıyorlarmış, bir insan torbayı alıp birkaç damla su içebilecek. Biraz o içiyormuş

s.413, no:6968; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IV, s.7, no:9217; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.294, no:941; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XI, s.394, no:11046.

biraz ötekisi ondan alıp o çekiştiriyormuş, o içiyormuş; o sıkıntıları düşünün. Ben hep bunlardan mahşer gününü hatırladım.

Mahşer gününde de öyle izdiham olacakmış ki insanlar iğne atsan yere düşmeyecek gibi! Güneş tepelerine yaklaştırılacakmış, terden yerin içi yetmiş arşın aşağıya ıslanacakmış. O ter, o sıkıntı...

Bu sıkıntıda olmak mı iyi, Arş-ı Âlâ'nın gölgesinde sefa sürmek mi iyi?

h. Arş'ın Gölgesinde Gölgelenecek Kimseler

Allah sevdiği için Arş-ı Âlâ'nın gölgesine alıyor, bir de orada rahat var; sıkışma yok, güneş yok, üzüntü sıkıntı yok. Ötekiler elli bin yıl bekleşecekler, beklerken ne kadar sıkıntı çekecekler?!.. Mesela insan üç buçuk saat orada sıkışmış, sonradan kurtulmuş. O üç buçuk saat onlara üç buçuk asır gibi gelmiştir. Orada o kadar durmak! Şimdi bunlar elli bin yıl bekleyecekler. Zamanın ne kadar sıkıntı vereceğini düşünün. Arş-ı Âlâ'nın gölgesinde gölgelenenlere ise bu uzun zaman bir namaz kılımı kadar kolay gelecekmiş. Sanki öğleden ikindiye kadar beklemek gibi. Böyle kolay gelecekmiş İşte o Arş-ı Âlâ'nın gölgesinde gölgelenenlerden olmak iyi bir şey! Onun için onlar kimlerdir, nasıl öyle olabiliriz filan diye merak ediyorum. Onları da sıralayıvereyim! Ebû Hüreyre RA'dan, İbn-i Ömer RA'dan, çeşitli sahabelerden rivâyet edilmiş:⁹

⁹ Buhârî, *Sahîh*, c.I, s.234, no:629; Müslim, *Sahîh*, c.II, s.715,

سَبْعَةٌ يُظِلُّهُمُ اللَّهُ فِي ظِلِّهِ يَوْمَ لَا ظِلَّ إِلَّا ظِلُّهُ إِمَامٌ
 عَادِلٌ وَشَابٌّ نَشَأَ فِي عِبَادَةِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ وَرَجُلٌ
 قَلْبُهُ مُعَلَّقٌ بِالْمَسَاجِدِ وَرَجُلَانِ تَحَابَّا فِي اللَّهِ
 اجْتَمَعَا عَلَيْهِ وَتَفَرَّقَا عَلَيْهِ وَرَجُلٌ دَعَتْهُ امْرَأَةٌ
 ذَاتُ حُسْنٍ وَجَمَالَ فَقَالَ إِنِّي أَخَافُ اللَّهَ وَرَجُلٌ
 تَصَدَّقَ بِصَدَقَةٍ فَأَخْفَاهَا حَتَّى لَا تَعْلَمَ شِمَالَهُ مَا
 تُنْفِقُ يَمِينُهُ وَرَجُلٌ ذَكَرَ اللَّهَ خَالِيًا فَفَاضَتْ
 عَيْنَاهُ

(بخ. م. ت. ن. حم. عن أبي هريرة)

(Seb'atün yuzillühümü'llàhu fî zıllihî, yevme
 lâ zılle illâ zıllühû) “Yedi sınıf insan vardır
 ki, Allah-u Teâlâ onları, hiçbir gölgenin
 bulunmadığı kıyamet gününde, Arş'ın gölgesinde
 gölgelendirir.

1. (İmâmün âdilün) “Adaletli hükümdar.”
 Hz. Ömer gibi, Arş-ı Âlâ'nın gölgesinde
 gölgelenecek!

no:1031; Tirmizî, *Sünen*, c.IV, s.598, no:2391; Neseî, *Sünen*,
 c.VIII, s.222, no:5380; İmam Mâlik, *Muvatta'* (Rivâyet-i Yahyâ),
 c.II, s.952, no:1709; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.439,
 no:9663; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.I, s.185, no:358; İbn-i Hibbân,
Sahîh, c.X, s.338, no:4486; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VI,
 s.251, no:6324; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.I, s.405, no:549; Bey-
 hakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VIII, s.16424; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*,
 c.III, s.461, no:5921; Abdullah ibn-i Mübârek, *Müsned*, c.I, s.47,
 no:80; Ebû Hüreyre RA'dan.

2. (*Ve şâbbün neşee fî ibâdeti'llâhi azze ve celle*) Allah'a ibadet ede ede büyümüş olan genç.

Genç yaşından beri dine imana bağlı, Allah yolunda olan gençler! Mesela bizim cemaatimiz umumiyetle hep üniversite talebesi, genç lise talebesi, imam hatipli vs. Mâşaallah, bu yaştan böyle Allah yolunda, tamam onlar olabilir.

3. (*Ve racülün kalbühû muallekun bi'l-mesâcid*) “Aklı mescide takılı, gönlü mescide bağlı olan, ibadet ehli adam.”

Aklı fikri ibadette, mescidde, namazda olan, ibadeti seven âbid kimse. Namazdan çıkıyor, bir dahaki namaza gelinceye kadar aklı mescidde oluyor.

4. (*Ve racülâni tehâbbâ fi'llâhi, ictemea ileyhi ve teferraka ileyhi*) “Allah için birbirini seven, bu uğurda bir araya gelip, bu sevgi ile ayrılan iki kimse.”

Birbirleriyle Allah rızası için kardeş olmuş, ihvan olmuş, arkadaş olmuş; birbirlerini sevdikleri için bir araya geliyorlar. Ayrılırken, birbirlerini seve seve ayrılıyorlar, sevgiyle hasretle ayrılıyorlar. Böyle âhîret kardeşi, ihvan olmak! Bu tarikattaki ihvanlık inşaallah bunu sağlar diye oradan ümit ediyorum.

5. (*Ve racülün deathü'mraetün zâte hüsnin ve cemâlin, fekâle: Innî ehâfu'llâh*) Mevkî sahibi olan güzel bir kadın tarafından birlikte olmaya çağırıldığı halde, ‘Ben Allah’tan korkarım!’ cevabı ile karşılık veren kimse.

Sonra, bir kadın kendisini kötü bir işe çağırırsa; “Ben Allah’tan korkarım, namussuzluk yapmam, günaha dalmam...” diye namusunu koruyan, o tarafa kaymayan insan! Yusuf aleyhisselam gibi.

6. (*Ve racülün tesaddaka bi-sadakatin feehfâhâ hattâ lâ ta’leme şimâluhû mâ tünfikü yemînühû*) “Sağ elinin verdiği sadakayı sol eli bilmeyecek şekilde gizli sadaka veren kimse.”

Bir adam yaptığı iyiliği gösterişsiz yapıyor, hiç sağ elinin verdiği sol eli duymayacak gibi hayrı gizlice yapıyor. Kimse bilmiyor. Hayır yapıyor ama kimin yaptığı belli değil, öyle gizli gösterişsiz hayır yapanlar!

7. (*Ve racülün zekera’llâhe hâliyen fefâdat aynâhü.*) Tenha yerde Allah’ı zikrederek gözyaşı döken kimse.”

Sonra, tenhalarda Allah’ı zikredip gözyaşı dökenler! Dervişlik, Allah Allah diyecek gözünden yaşlar dökülen bu kimseler!

Hadîs-i şerîf yedi sınıf insanı saymış, Buhârî’de ve diğer sahih kitaplarda var. Bir de bunların arasında “Doğru sözlü ve güvenilir tüccar” var. Onun için insan ticareti böyle yapmalı. Tam doğru sözlü ve tam güvenilir tarzda yapmalı.

Evliyâullahtan, çok sevdiğim bir büyük alim var: Abdullah b. Mübârek. Bu zât-ı muhterem hakikaten hayatının romanı yazılacak, resimli romanı yazılacak bir insan!

Nasıl? Birinci sınıf silahşor. Birinci sınıf mücahid. Kahraman; ata binmesi, kılıç kullanması, mızrağı oku filan şahane bir insan, kahraman.

Birinci sınıf bir hadis alimi; hadis kitapları var, hadis toplamış, hepsi ezberinde. Şahane, zamanının önderi. Bilimde yegâne bir insan. Son derece cömert bir insan. Şahane cömertliği olan bir insan... Şiir filan yazan, son derece edîb bir insan. Eli kalem tutan sözü sohbeti tatlı olan bir insan. Bir sene hacca gidermiş, bir sene cihada gidermiş, bir sene ticaret yaparmış.

Neden bu adam hacca giderken, cihada giderken, sevaplı işlerin arasında bir sene de ticarete gidiyor?

Denilebilir ki:

“—Adam geçinecek bir geçime ihtiyacı var, para kazanmak için yapıyordur.”

Sanmıyorum. Ticareti de oradan da sevap kazanmak için yapıyor. Benim tahminime göre ticarete de sâdık tüccar olmak için, doğru sözlü tüccar, emniyetli tüccar olmak için, onu tatbik edip de o sevabı da alayım diye yapıyor. Benim tahminime göre kurnazlığından yapıyor.

Biz de bu zât-ı muhteremler gibi her yaptığımız işi Allah'ın rızasını kazanmak niyetiyle yapalım! Tüccarlık bakın ne kadar önemli...

Şimdi gel zamane tüccarlarına, zamane tüccarlığına! Faiz, yalan dolan, kandırma, hile, mallarda çeşit çeşit oyunlar, ölçülerde çeşit çeşit oyunlar vs. Cenneti kazanmak, Arş-ı Âlâ'nın gölgesinde gölgelenmek sebebi olabilecek bir mesleği berbat ediyorlar!

Allah uyanıklık versin... Allah insanın helâl parasını harama döndürtmesin, helal işini

harama döndürtmesin... Dükkân çalıştırmak güzel, ticaret yapmak sevap ama aldatmak haram, ihtikâr haram... Günah şeylerden korunmayı nasib etsin...

Adam zengin, iki paralık yalana tenezzül ediyor.

Ya mezara mı götüreceksin? Bu kadar malları mezarına sığdıramazsın ki! Sığmaz, mezara götüremeyeceksin ya! Biraz cömert ol, biraz dürüst, biraz mert, biraz eli açık ol. Biraz müslümanların derdiyle dertlen, biraz yardım et, biraz gayret et!

Âcizane şurada hadîs-i şerîf okuyorum, emekli üniversite profesörüyüm, istesem kendim daha başka meslekler seçebilirim. Hadîs-i şerîf sevaplı olduğundan okuyoruz.

Müslümanlar için en faydalı gördüğüm işlerden birisi basın hayatında söz sahibi olmak! Müslümanların gazetesi olmalı, müslümanların mecmuası olmalı. Müslümanlar basın hayatına hâkim olmalı. Yalancılardan kurtulmalı, müstehcen neşriyattan kurtulmalı. Onun yerine evlerimize güzel neşriyatı götürebilmeliyiz. Bunun için çırpınıyoruz. Müslümanlar bu sahaya gereken ilgiyi göstermiyorlar.

“—Para toplayalım, şirketi büyütelim, matbaa kuralım, daha büyük işler yapalım!” diyoruz, hiç kimse yanaşmıyor.

Allah sevaplı işleri anlayıp, onlara koşmayı, onlar için çalışmayı cümlemize cümlenize nasib eylesin...

Demek ki bizim çarşımıza, pazarımıza halkın

ihtiyacı olan malzemeyi getiren, Allah yolunda cihad eden kimse gibidir diye söylediği başka hadîs-i şerîflerle de sabit. Peygamber Efendimiz böyle tüccarı methediyor.

Sonra Peygamber SAS Efendimiz Hazretleri:

وَالْمُحْتَكِرُ فِي سُوْقِنَا كَالْمُلْحِدِ فِي كِتَابِ اللَّهِ

(*Ve'l-muhtekiru fî sûkinâ ke'l-mülhidi fî kitâbi'llâh*) “Bizim pazarımızda ihtikâr yapan ise bozuk ticaret yapan, malı revaçlandırmak için depo eden, pahalandığı zaman satacağım diye satışı arz etmeyen ihtiyaç maddelerinde halkı kıvrandıran Allah’ın kitabında küfür ve ilhad yapmış kimse gibidir. Kitabından sapan, kitabını inkâr eden, Allah’ın kitabına karşı gelen kimse gibidir.” diye bildirmiş.

Muhtekir, ihtikâr yapan.

O halde ticaret yapabiliriz ama ne niyetle yapacağız?

Arş-ı Âlâ’nın gölgesinde gölgelenen insanlardan biri olabilirim diye dürüst ticaret yapalım. Doğru düzgün, yalan söylemeden, kendi malımızı methetmeden, alacağımız malı kötülemeden, yerin dibine batırmadan, vaat ettiği zaman vaadini yerine getirerek, borcu olduğu zaman ödeyerek, alacağı olduğu zaman sıkmayarak, İslâmî ahlâka uygun ticaret yapalım ama ihtikâr yapmayalım!

Bir keresinde Peygamber Efendimiz çarşıya girdi, dolaştı. Bir çuvalın başına geldi. Üst tarafında güzel malzeme var. Elini alt tarafına

soktu, ters çevirdi, ıslak; üstü kuru, altı ıslak... Malı ıslatmış, alt tarafı ıslak; fazla kilo çeksin diye mi yaptı veyahut neden yaptı bilmiyoruz. Peygamber Efendimiz o durumu beğenmedi, sevmedi:

“—Bu ne?” dedi. Sonra buyururdu ki:¹⁰

مَنْ غَشَّنَا فَلَيْسَ مِنَّا

(م. عن أبي هريرة)

(*Men gaşşenâ feleyse minnâ*) “Kim bizi aldatırsa bizden değildir.”

Evet, o adam orada hileyle birazcık malı ağır tarttırarak biraz fazla para kazanıyor ama

¹⁰ Müslim, *Sahîh*, c.I, s.266, no:146; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.417, no:9385; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.XI, s.270, no:4905; Hâkim, *Müstedrek*, c.II, s.11, no:2155; Taberânî, *Mu’cemü’l-Evsat*, c.VIII, s.189, no:8360; Beyhakî, *Şuabü’l- İman*, c.IV, s.332, no:5305; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.411, no:8125; Kudâî, *Müsnedü’ş-Şihâb*, c.I, s.228, no:352; Ebû Hüreyre RA’dan.

İbn-i Mâce, *Sünen*, c.VI, s.477, no:2216; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.424, no:721; Kudâî, *Müsnedü’ş-Şihâb*, c.I, s.229, no:353; Ebû Hamrâ RA’dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.50, no:5113; Taberânî, *Mu’cemü’l-Evsat*, c.III, s.63, no:2490; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.253, no:5971; Dârimî, *Sünen*, c.II, s.323, no:2541; Abdullah ibn-i Ömer RA’dan.

Taberânî, *Mu’cemü’l-Kebîr*, c.X, s.138, no:10234; Kudâî, *Müsnedü’ş-Şihâb*, c.I, s.229, no:354; Abdullah ibn-i Mes’ud RA’dan.

Taberânî, *Mu’cemü’l-Kebîr*, c.XI, s.221, no:11553; Abdullah ibn-i Abbas RA’dan.

Taberânî, *Mu’cemü’l-Evsat*, c.IV, s.123, no:3773; Enes ibn-i Mâlik RA’dan. Taberânî, *Mu’cemü’l-Evsat*, c.IV, s.281, no:4203; Berâ ibn-i Âzib RA’dan. Taberânî, *Mu’cemü’l-Evsat*, c.IV, s.293, no:4238; Ebû Mûsâ el-Eş’arî RA’dan. *Kenzü’l-Ummâl*, c.IV, s.60, no:9503; *Câmiü’l-Ehâdîs*, c.XXI, s.91, no:23032.

Rasûlüllah ne dedi?

“—Bizden değildir, iyi müslüman değildir, bizim zümremizden değildir.” dedi. Peygamber Efendimiz sildi attı, defterden sildi.

Onun için dürüst olmaya dikkat edelim! Kaliteli mal yapalım, kaliteli mal üretelim! Temiz, helâl kazanç kazanalım!

Helâl kazançla evler alınır, mülkler alınır, evlâtlar yetiştirilir, kızlar gelin edilir, helâl malla her şey olur. Küçücük bir dükkânla, helâl bir kazançla bakarsın hepsi olur. Koca müesseselerle, faizle, haramla, aldatmacayla, ihtikârla çok paralar gelir, çok paralar gider. Bir günde gelir, bir günde gelir; haydan gelir huya gider!

O bakımdan Allah'ın yolunda, Allah'ın istediği gibi kul olmaya çok dikkat etmemiz icab ediyor. Allah ticareti de o şuurla o tarzda yapmayı nasib eylesin...

(*Mülhid*) ne demek, diye Ahmed Ziyâüddin Hocamız Rh.A altına, el yazısıyla onun izahını yazmış: (*Ve hüve'l-mâilu ani'l-hak*) “Hak'tan sapmış kimse demek. Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin kitabındaki emirlere uymamış, oradan sapmış, yanlış iş yapmış kimse olmuş oluyor. Kâfir gibi oluyor.”

Ötekisi mücahid gibi oluyor, bu Allah'ın kitabını inkâr eden kimse gibi oluyor. Allah saklasın...

i. Ben Sizin Zengin Olmanızdan Korkarım!

Bu hadîs-i şerif Ebû Nuaym tarafından *Hilyetü'l-Evliyâ*'da kaydedilmiş, Abdullah ibn-i Havâle tarafından rivayet edilmiş, kaydedilmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹¹

أَبَشِرُوا فَوَاللَّهِ لَأَنَا مِنْ كَثْرَةِ الشَّيْءِ أَخَوْفُ
عَلَيْكُمْ مِنْ قِلَّتِهِ وَاللَّهُ لَا يَزَالُ هَذَا الْأَمْرُ فِيكُمْ
حَتَّى تَفْتَحَ لَكُمْ أَرْضُ فَارِسَ وَالرُّومِ وَأَرْضُ
حِمِيرَ حَتَّى تَكُونُوا أَجْنَادًا ثَلَاثَةً جُنْدًا بِالشَّامِ
وَجُنْدًا بِالْعِرَاقِ وَجُنْدًا بِالْيَمَنِ وَ حَتَّى يُعْطَى
الرَّجُلُ الْمِئَةَ الدِّينَارَ فَيَتَسَخَّطُهَا

(الحسن بن سفيان حل. عن عبد الله بن حوالة)

RE. 7/1 (*Ebşirû, feva'llàhi leene min kesreti's-şey'i ahvefü aleyküm min kılletihî, va'llàhi lâ yezâlû hâze'l-emrû fîküm, hattâ tüfteha leküm ardu fârise ve'r-rûme, ve ardu himyere, hattâ tekûnû ecnâden selâseh: Cünden bi's-şâmi, ve cünden bi'l-irâkı, ve cünden bi'l-yemeni; ve hattâ yu'ta'r-racülû'l-mîete'd-dînâra feyeteseh-hatuhâ.*)

(*Ebşirû*) “Size müjdeler olsun, müjdelenin, içiniz müjde dolsun, şenlenin, şen olun müjdeler olsun. Size bazı bilgiler vereceğim, ondan sevineceksiniz, sevinin müjdeler olsun!”

(*Feva'llàhi leene min kesreti's-şey'i ahvefü aleyküm min kılletihî*) “Ama Allah’a yemin

¹¹ Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.II, s.3; Şeybânî, *el-Âhâd ve'l-Mesânî*, c.IV, s.135, no:2295; Abdullah ibn-i Havle RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.XI, s.371, no:31785; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.I, s.105, no:150.

ederim ki, ben size karşı sizin hakkınızda bir şeyin çok olmasından, elinize çok geçmesinden, az olmasından daha ziyade korkuyorum!”

“Evet, müjdeler olsun çok nimetlere mazhar olacaksınız ama vallahi ben çok şeylere nail olmanızdan daha çok korkuyorum. Az şeyin içinde olmanızdan, çok şeylere sahip olmanızdan daha çok korkuyorum. Keşke az olsa da sapıtmasanız. Çoğu görüp de şımarmasanız!” demek istiyor gibi.

Peygamber Efendimiz yine yeminle söylüyor:

(*Va'llàhi*) “Allah’a yemin ederim ki, (*lâ yezâlü hâze'l-emrû fîküm*) bu iş sizin içinizde devam edecek, bu din sönmeyecek. Bu benim attığım temel yükselecek. İslâm ilerleyecek, Müslümanlık boğulmayacak. Kâfirler, müşrikler bunu tepeleyemeyecekler, İslâm yayılacak!”

“Bu iş içinizde devam edecek; benim size öğrettiğim İslâm, iman sönmeyecek, devam edecek, yayılacak. (*Hattâ tufteha leküm ardu fârise ve'r-rûm*) Öyle ki, Persler’in, Sasanîler’in ve Anadolu’daki Bizanslar’ın toprakları sizlere fetholunacak, açılacak. Siz oraları fethedeceksiniz. Allah size oraların kapılarını açacak, oralara sahip olacaksınız. Ama cihadla, ama anlaşmayla... (*Ve ardu himyere*) Ve Yemen toprakları...”

Peygamber Efendimiz: “Şu anda Mekke’de Medine’desiniz ama bu iş sönmeyecek, gelişecek. Şam’ı fethedeceksiniz, İran’ı fethedeceksiniz, Anadolu’yu fethedeceksiniz, Yemen’i fethedeceksiniz.” diyor.

Daha müslümancıklar bir avuç iken, o zamandan hem de nasıl söylüyor: “*Va’llahi!*” diye yeminle söylüyor. Çünkü Allah bildirmiş! O da onun öyle olacağını gözüyle görmüş, gönlüyle bilmiş inanmış, onun için öyle yeminle söylüyor.

(Hattâ tekûnû ecnâden selâsete) “Üç ordu, üç bölük olacaksınız: Bir bölüğünüz, ordunuz Şam’da olacak; bir bölüğünüz, ordunuz Irak’ta olacak; bir bölüğünüz, bir ordunuz Yemen’de olacak. Bir ordu yetmeyecek de üç bir tarafa ordularınız yerleşecek. Çeşit çeşit ordugâhlar kuracaksınız, oralardan fütûhât ilerleyecek.

(Ve hattâ yu’ta’r-racülü’l-mîete’d-dînâra feyetesehhatuhâ.) “Ve birinize yüz dinar, yüz altın para verildiğinde, onu az görerek kendinde öfkelenme hali doğuncaya kadar devam eder.”

Hakikaten öyle oldu. Hakikaten Irak’a geldiler. Mesela Bağdat şehrini o zaman kurdular. Bağdat yoktu, müslümanlar tarafından kuruldu. Kûfe’yi kurdular. Yuvarlak bir planla kurdular. Etrafını kale gibi çevirdiler, o şehirleri öyle kurdular. Ordularını yerleştirdiler. İran’da birçok yerler fethettiler, oraları ordugâh yaptılar. Horasan’ı fethettiler, oralarda ordugâhlar yaptılar. Bu tarafta da Şam’dı, Mısır’ı fethettiler, Libya’yı fethettiler; Tunus’u, Cezayir’i, İfrikiya eyaletini, bütün oraları fethettiler. Ta Atlas Okyanusu’na kadar vardılar.

Ukbetü’bn-ü Nâfî Hazretleri’nin hali hiç gözü-mün önünden gitmiyor. Devesini Atlas Okyanusu’na sürmüş. Dehlemiş, deve gitmiş gitmiş... Tabii denizin içinde kenar biraz sığ ama gittikçe

derinleşiyor. Devenin de ayakları yüksek. Deve gidebildiği kadar gitmiş, aşağısı daha derin olduğu için bir noktada durmuş. Orada denizin içinde ellerini kaldırmış, demiş ki:

“—Yâ Rabbi! Şu karşıma uçsuz bucaksız deryayı çıkartmasaydın, senin dinini daha ötelere de götürecektim.”

Koca Afrika dar gelmiş! O atların, develerin adımlarıyla o mesafeler biter mi? Ama bitmiş, koca Afrika dar gelmiş, Atlas Okyanusu'na devesini sürmüştü. Diyor ki:

“—Yâ Rabbi! Senin dinini yaymak için daha uzağa da giderdim ama önüme şu uçsuz bucaksız deryayı çıkarttın, takıldım kaldım. İşte devem buradan öteye gidemiyor, ötesi de uçsuz bucaksız derya!”

Oraları fethettiler. Yemen tarafları fethedildi, Afrika'nın aşağı tarafları fethedildi. Tarihini bilemiyoruz, kimler oralarda ne zamanlar ne hükümdarlıklar kurmuşlar, ne işler yapmışlar?

Ben Amerika'ya gittiğim zaman orada yeni yeni makaleler topladım, oradan öğrendim:

Müslümanlar Afrika'da çok büyük bir imparatorluk kurmuş. Bu imparatorlardan bir tanesinin oğlu bilmem kaç yüz tane gemiyle, deniz içindeki nehirlerden faydalanarak garba doğru gitmiş. “Deniz içindeki nehir” dediği akıntılar... Akıntılardan faydalanarak garba doğru, Atlas Okyanusu'nun ötesine doğru, bakalım nereye gideceğiz diye gitmiş. Karşı tarafı bulmuşlar ve oradan bazı gemiler geriye gelmiş.

Büyük bir imparatorluk! Bu imparatorluğun konak yerleri varmış, yolları, ticaret yolları varmış filan. Ne medeniyetler kurulmuş da, bu Avrupalılar oraları yakıp yıktıktan sonra esir aldılar, Amerika'ya götürdüler tarlalarda ırgat olarak çalıştırdılar. Kimsenin haberi yok! Müslümanların müslümanlardan haberi olmaması, kardeşlik olmaması, haberleşme olmaması, yardımlaşma olmaması yüzünden o haller oldu!

Hadîs-i şerîfe tekrar dönelim! Peygamber SAS Efendimiz:

“—Vallahi ben sizin fakirliğinizden daha ziyade, çok şeylere sahip olmanızdan daha çok korkuyorum. Azlığınızdan daha çok, çok şeylere sahip olmanızdan korkuyorum.

Bu iş gelişecek içinizde ve Persler'in toprakları, İranlılar'ın toprakları size fetholunacak. Romalılar'ın toprakları size fetholunacak. Yemenliler'in toprakları size fetholunacak. Bir ordugâh Şam'da olacak, bir ordugâh Irak'ta, bir ordugâh Yemen'de olacak. Ve içinizden bir adama yüz dinar sarı sarı, şıkır şıkır altın para verilecek de, 'Bu kadar az para verilir mi?' diye yine kızacak, sinirlenecek tepesi atacak. O kadar bollukta olacaksınız. Gelecek bugünler çok rahatlıklara ereceksiniz ama ben sizin bolluk içinde olmanızdan daha çok korkuyorum!” diyor.

Neden? Ayet-i kerîmede bildiriliyor ki:

كَلَّا إِنَّ الْإِنْسَانَ لَيْطَغَىٰ ۖ إِنَّ رَأٰهُ اسْتَغْنَىٰ

(*Kellâ inne'l-insâne leyetgà. En raàhü'stağnâ.*)
“Gerçek şu ki, insanoğlu kendisini müstağnî gördü mü, zengin, rahat gördü mü, ihtiyaçtan vareste gördü mü, o zaman sapıtır, azar, tuğyan eder, şaşırır.” (Alak, 96/6-7)

Zenginledi mi sapıtır, zengin çocukları anasının babasının sözünü dinlemez. Harçlığı cebine aldı mı bara gider, pavyona, eğlenceye gider, orada burada harcar, BMW alır, kaza yapar devirir. Sonra Mercedes alır, ondan sonra oraya buraya borç takar. Anasının babasının bileziklerini satar... Neden? Şımardı. Alıştı.

Öteki fakir çocuğu mum ışığında okulu bitireceğim diye uğraşır; bitirir, doktor olur, mühendis olur, aileme yardım edeceğim diye çalışır. Berikisi o kadar nimet içinde kıymet bilmez.

Neden? Çok oldu mu insan şaşırır, şeytan insanı azdırır. Azdırmak da ahirette zarar verdiğiinden, Efendimiz sevmiyor. Çokluk yerine, şaşırtacak, tuğyan ettirecek çokluk yerine ölçülü bir miktarda az olsa, razı... Peygamber Efendimiz onu tercih ediyor.

Muhterem kardeşlerim! Buradan şu ders çıkıyor:
Malın çokluğuna heves etmeyin! Malı helalden kazanmaya gayret edin. Harama sapmayın. Dünyaya meyletmeyin. Allah zaten nasibiniz olan rızkı verecek, malı verecek. Ne aç kalırsınız ne açık kalırsınız. Ahiretiniz mahvolmasın. Çok kazanacağım, şöyle olacak, böyle olacak diye

haramlara günahlara bulaşmayın.

Allah-u Teâlâ Hazretleri cümlemizi helâl rızıklarla beslesin, sàlih amellerle meşgul eylesin... Ömrümüzü rızasına uygun geçirmeyi nasip eylesin... Rabbimizin huzuruna sevdiği, razı olduğu kullar olarak yüzü ak, alnı açık varmayı nasib eylesin... Cennetiyle cemâliyle müşerref eylesin...

Fâtiha-i şerîfe mea'l-besmele!

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN
02. 09. 1990 - İskenderpaşa Camii

[Bütün HADİS DERSLERİNE PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

